

Backstugan Liden

Torpskylt finns: Ja, på stugans ursprungliga plats. Ligger på fastighet:

Koordinater: 6336276 N / 420118 Ö. (Ursprunglig plats).

Koordinater: 6336330 N / 419124 Ö. (Stugan står idag i Hamras Hembygdspark)

Backstugan låg först under Hamra Håkansgård, därefter senare under Hamra Lunnagård.
Var bebodd åren 1772-1932.

Backstuga Ljen under Hamra Håkansgård 1772-79:

Sven f. 1727

H. Karin f. 1730

s. Johannes f. 1766

Änkan Kirstin f. 1698

Backstuga Lien under Hamra Håkansgård 1780-91:

Sven f. 1727

H. Karin f. 1730

s. Johannes f. 1766 (struken)

Änkan Kirstin Bengtsdotter f. 1698. Död den 21 juni 1872 av ålderdoms svaghet och begravdes den 31 juni. 91 år gammal.

Backstuga Lien under Hamra Håkansgård 1792-1803:

Sven f. 1727 (struken)

H. Karin f. 1730 (struken)

Kvinnofolket Greta Börjesdotter f. 1754

d. Anna f. 28/9 1788 Håkentorps Krog, Bredaryds sn. (oäkta). Fadern sades vara Abr. Gren.

s. Petter f. 7/12 1792 backstugan Liden, Bredaryds sn. (oäkta).

Mellan 1803-1829 hittar jag ingen backstuga Liden under Hamra Håkansgård eller Hamra Lunnagård.

1830-1842. Under dessa åren står det bara backstugan i husförhörslängderna under Hamra Lunnagård, men jag antar att det är backstugan Liden:

Änkan Britta Jonasdatter f. 1782 Femsjö.

Flyttar till Backstugan Palmelund under Håkentorps Säteri 1842.

Mellan 1843-1845 hittar jag ingen backstuga Liden under Hamra Håkansgård eller Hamra Lunnagård.

Under Hamra Lunnagård, backstugan Liden 1845-50:

Hit flyttar från knekttorpet Hamraholm:

Inhyses avskedade soldaten, corpralen Nils Trofast f. 21/3 1777 Dörarp. Gratialist. No 93 Smålands Grenadier Batthilion af Jönköpings Compagnie.

H. Catharina Nilsson f. 28/2 1785 Forsheda. Not: Bräcklig, sjuklig.

De flyttar 1848 till Hamra Norregård där de inhyses.

Mellan 1849-58 hittar jag ingen backstuga Liden under Hamra Lunnagård.

Under Hamra Lunnagård, backstugan Liden 1858-90:

Pigan Martha Petersdotter f. 25/10 1815 Bredaryd. Flyttade hit 1858 från Ramsås. Notering: Sjuklig, till arbete oförmögen. Fattig.

Under Hamra Lunnagård, backstugan Liden 1891-99:

Pigan Martha Petersdotter f. 25/10 1815 Bredaryd. Död den 14/12 1891 på Liden i Hamra, vid en ålder på 76 år, 1 månad och 19 dagar. Sjuklig och fattig.

Not: Bor i Bredaryds fattighus.

Hit flyttar från torpet Söräng den 20/10 1892:

(Torpet Söräng var beläget i Hamra, låg under Bredaryds Söregård, brukades till gården.)

Inhyses, Sven Wilhelmsson f. 30/7 1807 Åhs. Gift 5/11 1870. Död den 20/5 1895.

H. Änkan Johanna Eriksson f. 14/8 1834 Bredaryd.

Under Hamra Lunnagård, backstugan Liden 1900-1912:

Änkan Johanna Eriksson f. 14/8 1834 Bredaryd. Avled den 12/4 1904.

Från backstugan Stenslund flyttar det hit den 30/10 1905:

Änkan Ingrid Greta Karlsdotter f. 8/2 1842 Rydaholm.

s. Per Johan Petersson f. 4/7 1874 Rolfstorp i Hallands län. Flyttar till Kärda den 18/11 1908.

Under Hamra Lunnagård, backstugan Liden 1913-1926:

Boende änkan Ingrid Greta Karlsdotter f. 8/2 1842 Rydaholm. Flyttar till ålderdomshemmet Hvilan den 28/10 1925.

Under Hamra Lunnagård, backstugan Liden 1927-1932:

Emma Magdalena Söderström f. 23/7 1870. Avled den 11/2 1932.

s. Axel Edvin Natanael Gustafsson f. 26/5 1901. Flyttade till Värnamo den 11/2 1929.

Därefter finns ingen boende i backstugan.

Sammanställt av Monica Johansson

Torpet Liden med nylagt näver & torvtak 2012.

Avskrift från Johan Lundqvists berättelse

Hembygdsstugan i Hamra Lunnagård är som jag från mina barndomsår hört berättas.

I slutet av 1700-talet byggd som backstuga på Liden och som byggherre var en gammal soldat med namnet Trofast. Han bodde kvar där långt in på 1800-talet. Men vad hans utkomst bestod av liksom hans sista tid är inte bekant.

På 1830 talet inflyttade två bröder som hade bostad där en lång följd av år. Om dessa herrar hörde jag i in barndom många lustiga historier som kan vara lustigt att meddela. Den äldste kallade sig Lundberg han utgav sig att vara "Trollkarl" som kunde framställa hemska bilder, hans broder hade namnet Palm. Deras utkomst bestod i av att arbeta hos bönder, odla samt göra stengårdsgård mot en daglön av tre skilling samt en kaka havrebröd. Både var vad vi kalla "original" båda två. De stod under förmyndarskap av min morfar Peter Eriksson, född 1814 i Forslyckan han var av kommunen tillsatt som polis över dem och som han var en stark och kraftig man hade dem respekt för honom.

Men så hade dem lärt konsten brygga brännvin som på den tiden var lovligt som hembränning och då kunde det hända ibland att de gick huvudlöst fram, gjorde en del ofog bland sina grannar i backstugorna, som på den tiden var många. För att något av deras påhitt minns jag min morfar talade om, att de en julkväll under ruset, hade de gått ut och slagit sönder fönster i en del backstugor. Då min morfar skulle bestraffa dem sade Lundberg att han gjorde inte något vidare, men hans broder Palm han slog i slag på slag. Jag tog bara en stake och raflade i gluggarne så han ansåg sig inte vara skyldig.

En annan händelse att inte förtiga. Lundberg var en gång förvånad för att hans broder Palm under året hade kommit i god ekonomisk ställning. Han tyckte förra året gick han och tiggde julakakor och i år har han klocka!

Vid 1860 talet inflyttade en piga med namn Märta på Liden. Hon var född i Ramsås således Bredarydsbo hon hade tjänat piga sen ungdomstid i Asarum i Blekinge. Hon var också ett "original", arg på alla barn så det var svårt för alla skolbarn som hade vägen förbi hennes stuga. Hennes arbete var att väva strumpband som hon kunde få några öre i inkomst i övrigt var hon hänvisad till allas välvilja kanske något från kommunen, hon bodde kvar till 1889 hon blev då flyttad till Vilan där hon avled strax efter sin ditkomst.

Liden kom då i kommunens ägo blev aktion på stugan och en del av hennes kvarlåtenskap och inropades av Sven Vilhelmsson och hans hustru Johanna från Söräng i Hamra för 25 kr men då de inte ägde kapital fick de med revers överta med 5 procent ränta. Makarna avled båda i stugan deras utkomst bestod i att Johanna så länge hon orkade gick omkring sålde vetebröd som hon hämtade hos Claesson i Reftele samt karameller som hon själv bakade. Vid deras död kom stugan åter i kommunens ägo då de aldrig kunnat betala sin skuld för stugan.

År 1903 inflyttade änkan Inga Petersson. Änka efter rättsaren Petersson på Håkentorp. Hon och hennes son Per Johan var kvar till 1921 då hon kom till Vilan och avled där. Stugan stod sedan utan folk en tid. 1925 inflyttade Emma kyrkskriven i Kärda, bodde till sist i Kärda.

År 1931 försåldes stugan till Erik Andersson i Lunnagård av kommunen för ett pris av 25 kr samma år flyttade han stugan till sin nuvarande plats. En vacker och traditionell plats i fornbacken som enligt Alvins beskrivning skall vara en vårt lands första bebyggda platser vilket även forngravar samt offerkista bäst vittna om!

Med det stora intresse som Erik hade för allt i hembygden och allt gammalt sparade han inte på arbete och kostnad utan allt gjordes med lust och glädje och hans stora glädje var när främmade besökte honom och skrev sina namn i hans besöksbok, mest gladde han sig då andra ville hava sina fester förlagda där, varje år ordnade han en friluftsgudstjänst då mycket folk samlades, även sångkören mötte alltid upp den andra maj. S.L.U hade sina fester ofta där och han var glad då ungdom kom, han hälsade dem alltid välkomna. Så önskade han då han lämnat till hembygdsföreningen att de vill hålla allt i ordning samt snyggt i omgivningen och att träd och buskar skötas.

PS. så har jag så gott jag kan skildrat fornstugans öde under tid som gått. /Johan Lundqvist.

Notering:

Backstugan Liden är idag Hamras hembygdsstuga. Ni kan se fler bilder här:

<http://hamra-bygdegard.se/hembygdsstugan.html>

Jag har inte lyckats hittat de båda bröderna, Lundberg och Palm i kyrkböckerna?

S.L.U som Johan Lundqvist nämner i sin berättelse var Svenska Landsbygdens Ungdomsförbund, bytte namn 1962 till Centerpartiets ungdomsförbund.

Källor:

Kyrkböcker: husförhörlängderna, födda –döda –vigda i Bredaryd.

Övriga källor:

Johan Lundqvists anteckningar om hembygdsstugan Liden. (Johan Lundqvist bodde i Hamra Lunnagård, levde mellan 1878-1966).

En torpvandring i Hamra med omnejd"- Kerstin Rybeck

Riksantikvarieämbetet Forsök:

<http://www.fmis.raa.se/cocoon/forsok/search.html?tab=3&page=1&objektid=10057301340001>

<http://www.fmis.raa.se/cocoon/forsok/search.html?tab=3&page=1&objektid=10057300170002>